

A top-down view of a person's hands, wearing a white long-sleeved shirt and a dark blue wristwatch, assembling colorful puzzle pieces on a light-colored wooden surface. The puzzle pieces are scattered around the hands, some already partially assembled. The background is a dark, semi-transparent horizontal band.

4. Scenario's creëren

4. Scenario's creëren: verbeelden van meerdere plausible toekomst

Als je scenario's gaat ontwikkelen, zijn er twee stappen die je moet zetten. De eerste is uiteraard de **inhoud**. Je zult vier extreem, maar plausible, inspirerende toekomstverhalen moeten opstellen. De tweede stap is om deze inhoud ook te visualiseren met verschillende **vormen**. Proza is namelijk niet voor iedereen de vorm die tot denken en handelen aanzet. Video's/animaties, krantenkoppen, dagboeken van een dag in de toekomst of infographics kunnen je helpen om de scenario's bij een breder publiek 'binnen te laten komen'.

Inhoud

'This is where the magic happens', als het ware. Dit is de stap waar je gebruik moet maken van je analytisch vermogen, je expertise en vooral je creativiteit. Voor elk kwadrant van het assenkruis, ga je een narratief van de toekomst uitwerken. Belangrijke ingrediënten voor die verhalen komen uit de externe ontwikkelingen uit eerdere stappen. Je zult zien dat sommige ontwikkelingen, vooral de wat 'autonomere' minder onzekere trends eenzelfde vorm kunnen aannemen, waar de minder voorspelbare trends er compleet anders uit kunnen zien in verschillende scenario's. Je zult verdurend moeten verbeelden hoe een bepaalde ontwikkeling zich zal ontpoppen, gegeven de uitgangspunten van het assenkruis. Deze uitgangspunten vormen als het ware de randen van een grote puzzel die je met andere stukjes tot een compleet beeld zal moeten maken.

Het helpt hierbij om van buiten naar binnen en van groot naar klein te denken. Vanuit een hoogover eindbeeld van een scenario denk je na over een keten van oorzaken die tot dit eindbeeld leidt. Dit geeft vaak extra inspiratie om dat eindbeeld verder te detailleren. Dat eindbeeld moet uiteraard wel relevant zijn voor de thema's en factoren die in de scope zijn benoemd. Vanuit onze praktijk zijn er zo'n drie belangrijke elementen die helpen om inspirerende en uitdagende scenario's te maken.

Oorzaken

Lezers accepteren een scenario beter wanneer ze worden meegenomen in mogelijke gebeurtenissen tussen nu en het doeljaar die de toekomst richting het eindbeeld doen bewegen. Met een goede chronologie met daarin (extreem maar) plausible mogelijke ontwikkelingen, kun je ervoor zorgen dat lezers inzien dat het optreden van dit scenario toch best wel realistisch kan zijn. Maak bijvoorbeeld een 'road to' paragraaf of visualiseer een tijdslijn om dit te doen.

Voorbeeld tijdslijn scenario 1 van fictieve casus in boek

4. Scenario's creëren: verbeelden van meerdere plausibele toekomst

Kenmerken

Een goed scenarioverhaal bevat altijd een soort situatieschets van hoe de externe omgeving eruit ziet in het doeljaar. Grijp bijvoorbeeld terug op Porter's vijfkrachtenmodel: wat willen klanten in dit scenario? Zijn er bijvoorbeeld technologieën die een substituuut vormen voor onze dienst of product? Zijn er nieuwe partijen op de markt gekomen, wat doen huidige concurrenten, etc.? De PESTED dimensies kunnen vaak helpen om dit eventueel in het 'grotere plaatje' te plaatsen: wat is de tijdsgeest in dit scenario? Hoe gaat het met de economie? Wat speelt er in de samenleving? Etc. Pak altijd de scope erbij. Bevat het scenarioverhaal voldoende aanknopingspunten om de kernvraag (en deelvragen) te beantwoorden?

Uitdagingen

Als je een goed beeld hebt geschetst van hoe een scenario kan ontstaan en hoe de externe omgeving eruitziet in dat scenario, denk je ongetwijfeld al na over wat dit betekent voor jouw organisatie. Het formuleren van enkele belangrijke uitdagingen in een scenario geeft lezers een focuspunt voor hun denken en creativiteit.

Vorm

Als de inhoud 'staat', is het tijd om naar de vorm te kijken. Graag lichten we een aantal veelgebruikte vormen toe.

Feitenrelaas

Dit is eigenlijk proza, een beschouwend verslag van het scenario in kwestie. Er is veel aandacht voor de chronologie van het scenario en de kenmerken van de toekomst. Een beetje droog, maar wel uitstekend om de lezer mee te nemen in de scenariologica.

Labels

Scenario 1, 2, 3 en 4 bekt niet lekker. Als de scenario's pakkende titels hebben die de essentie van de scenario's uitdrukken, zullen gebruikers van de scenario's ze makkelijker uit elkaar houden en herinneren. Een goed voorbeeld zijn de labels van de scenario's van de Amsterdam Economic Board op de eerste pagina.

'Dag uit het leven'

Hoe ziet het leven van een klant eruit, wat zijn haar/zijn overwegingen? Hoe ziet de werkdag van een medewerker eruit? Met een 'dag uit het leven' verhaal kun je zaken lekker concreet maken zodat lezers zich makkelijk kunnen inleven in een scenario.

Infographic

Als je het assenkruis invult met icoontjes en kernwoorden per scenario, is het makkelijk de scenario's op hoofdlijnen te vergelijken.

4. Scenario's creëren: verbeelden van meerdere plausibele toekomsten

Krantenkoppen

Hoe ziet de voorpagina van een krant eruit in het doeljaar van elk scenario? Met plaatjes en pakkende koppen kun je belangrijke kenmerken en uitdagingen van dat scenario concreet maken en tot leven brengen.

Voorbeeld krantenkop scenario 2 van fictieve casus in boek

Video's

Uiteraard kun je ook filmpjes of animaties laten maken. Een script voor een goede voice over is hierbij net zo belangrijk als de beelden zelf.

Meer weten?

In ons boek geven we nog meer tips and tricks en gouden regels uit de praktijk van het schrijven en visualiseren van scenario's. Daarnaast leggen we uit hoe je bijvoorbeeld zelf een scenarioworkshop kunt vormgeven als je zelf ermee aan de slag wilt gaan.

Bestel 'm via:

De wereld
verandert.
Wat doet u?

Jester
strategy